

Vastaus lausuntopyyntöön: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4§:n muuttamisesta

356/00.04.00/2014

Kasv § 62

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lukiopetuksen järjestäjiltä lausuntoa oheismateriaalina olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitys on osa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa ja sen tavoitteena ovat vahvat koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät, jotka kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 17.11.2014. Kasvatus- ja koulutuslautakunta tarkastaa tämän pykälän kokouksessaan 11.11.2014. Ministeriö pyytää tiivistämään lausunnon enintään yhden sivun pituiseksi. Lait, joihin opetuksen järjestäjältä pyydetään lausuntoa, ehdotetaan tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2017.

Kuntakohtaisilla kommentaareilla täydennetty tiivistelmä lausuntopyyntömaterialista:

Nykyinen lukio-, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön järjestäjäkenttä on hajautunut liiaksi, jotta se kykenisi vastaamaan 2020-luvun työelämän ja yhteiskunnan haasteisiin. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään jatkossa nykyistä parempaa reagointikykyä ja erikoistumista, jotta muutokseen voidaan menestyksellisesti vastata. Lukiokoulutuksen järjestäjäverkon kehittäminen on yhteydessä väheneviin taloudellisiin voimavaroihin ja rahoitus- ja säätelyjärjestelmän uudistamiseen. Uudistuksella turvataan lukiokoulutuksen saavutettavuus ja laatu sekä lukiokoulutuksen erityispiirteet koko maan kattavasti. Uudistus luo edellytyksiä opetus- ja kurssitarjonnan monipuolistamiseen, opetussuunnitelmallisiin painotuksiin ja opetuksen pedagogiseen kehittämiseen tekniikka hyödyntäen, jota muun muassa uudistuva ylioppilastutkinnon sähköistäminen edellyttää. Uudistuksella varmistetaan laadukkaan lukiokoulutuksen toteutuminen ja siten opiskelijoiden saamat hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja työelämän. Samoin uudistus mahdollistaa aikuisten lukio-opetuksen tarpeiden huomiointiin ottamisen. Uudistus luo koulutuksen järjestäjille entistä paremmat mahdollisuudet toimia yhteistyössä alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa.

Lukiokoulutusta kehitetään edelleen niin, että se antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana. Koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä alueella toimivien lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien kanssa.

Koulutuksen järjestämislupien myöntämisperusteita ehdotetaan uudistettaviksi ja nykyisten järjestämislupien voimassaolo ehdotetaan päättymään 31 päivänä joulukuuta 2016. Luvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakemuksessa tarkoitettu koulutus on muun muassa valtakunnallisen tai alueellisen koulutustarpeen ja tarjonnan kannalta tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutustehtävän asianmukaiseen järjestämiseen ottaen huomioon toiminnan laatu, vaikuttavuus ja tuloksellisuus.

Hallituksen ohjelmassa todetaan, että toisen asteen ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen rahoitusta ja rakennetta uudistetaan vuoteen 2017 mennessä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Lakien tultua voimaan, vanhojen säännösten perusteella myönnettyjen koulutuksen järjestämislupien voimassaolo päättyisi. Valtioneuvoston vuosille 2011—2016 vahvistaman koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan tällä hallituskaudella alkavat nuorisoikäluokat eli lukioissa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelevien määrät laskea. Tärkein syy toteutuneisiin lukioverkon muutoksiin on ollut pitkällä aikavälillä tapahtunut opiskelijamäärän pieneneminen.

Lukio- ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön keskeinen tavoite on tarjota opiskelijoille mahdollisuudet joustaviin ja monipuolisiin koulutusohjelmiin ja edistää kansalaisten tasa-arvoa laadukkaiden koulutuspalvelujen saamisessa. Toiselle asteelle siirtyvän ikäluokan alueellisessa jakautumisessa tapahtuu kuitenkin muutoksia. Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla nuorisoikäluokat kasvavat, mutta muualla säilyvät nykyisellään tai pienenevät.

Oppilaitosverkon kehittämiseen liittyvät rakenteelliset toimet ovat toisen asteen koulutuksessa ja vapaan sivistystyössä olleet valtakunnallisesti ohjattuja, mutta toimien käytännön toteutus on ollut riippuvainen oppilaitosten ylläpitäjistä. Alueellinen kehitystehtävä on jäänyt epäselväksi osalle koulutuksen järjestäjistä, eikä valtakunnallisen ohjauksen ole arvioitu tukevan riittävästi myöskään ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteistyötä. Toisen asteen koulutuksen keskeinen kansallinen tavoite on tarjota opiskelijoille mahdollisuudet joustaviin ja monipuolisiin koulutusohjelmiin ja edistää kansalaisten tasa-arvoa laadukkaiden koulutuspalvelujen saamisessa. Toimeenpanopäätöksen mukaan toisen asteen koulutuksen järjestäjäverkkoa tiivistetään siten, että vahvojen lukio- ja ammatillisen koulutuksen (perus- ja lisäkoulutus) järjestäjien toimintaedellytyksiä parannetaan ja jatko-opintoihin ja työelämän tarpeisiin vastaavan koulutuksen alueellinen saavutettavuus voidaan turvata.

Lukiokoulutuksen järjestäjistä 228 on kuntia, viisi kuntayhtymää, 36 yksityisiä ja kahdeksalla yliopiston normaalikoululla on oikeus järjestää lukiokoulutusta. Lisäksi Ahvenanmaan maakunta toimii lukiokoulutuksenjärjestäjänä.

Vihdin kunnassa on vuonna 2005 tehdyn kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti yhdistetty kaksi kunnassa toiminutta lukiota yhdeksi noin 500 opiskelijan lukioksi.

Lukiossa oli vuonna 2013 yhteensä 104 238 lukion koko oppimäärää ja ylioppilastutkintoa suorittavaa opiskelijaa. Lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2014 on 6425,98 euroa opiskelijaa kohden. Valtionosuusrahoituksen kokonaismäärä valtion vuoden 2014 talousarvioissa on 679 077 000 euroa. Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa oli vuonna 2013 150 470 843 opiskelijaa. Ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2014 on 10 970,06 euroa opiskelijaa kohden.

Vihdin kunnan lukiokoulutuksen yksikköhinnat ovat olleet:

- Vuonna 2012 yksikköhinta 6 117,85 €
- Vuonna 2013 yksikköhinta 6 126,87 €
- Vuonna 2014 yksikköhinta 5 861,77 €

Valtionosuutena saatu rahoitus kattaa pääsääntöisesti Vihdin kunnan järjestämän lukio-opetuksen.

Lukiokoulutuksen järjestämislupasäätely perustuu 1 päivänä tammikuuta 1999 voimaan tulleen lukiolakiin (629/1998) ja lukioasetukseen (810/1998). Vaikka suurin osa lukiokoulutuksesta järjestetään kuntien toimesta, sitä ei ole säädetty kunnille lakisääteiseksi järjestämisvelvoitteeksi kuten perusopetus, vaan se perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön päättämään järjestämislupa.

Koulutuksen järjestäjä päättää toimintansa organisoimisesta järjestämisluvan puitteissa muun muassa kouluverkosta luvassa mainitun kunnan tai kuntien alueella. Lukiokoulutuksen aloituspaikkoja ei valtakunnallisesti säännellä vaan toimivalta päättää aloituspaikoista ja niiden määrästä on koulutuksen järjestäjillä.

Vihdissä koulutuksen järjestäjä on vuonna 2005 tehnyt päätöksen kahden lukion yhdistämisestä ja toiminnan keskittämisen yhteen noin 500 opiskelijan lukioon. Näillä toimilla opetuksen järjestäjä on halunnut taata laadukkaan sekä taloudellisesti tehokkaan lukio-opetuksen kunnan alueella. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää vuosittain lukion aloituspaikkojen määrän sekä keskiarvon alarajan. Niin talousarviokirjassa kuin vuosittain laadittavassa toimintakertomuksessa seurataan lukion lukuvuosittaisia opiskelijamääriä, kurssimääriä sekä vihtiläisten nuorten hakeutumista joko oman kunnan tai muun opetuksen järjestäjän lukioon. Tavoitteena on, että noin puolet ikäluokasta hakeutuisi lukio-opintoihin perusopetuksen jälkeen.

Järjestäjäverkon kokoaminen nykyistä vahvemiksi toimijoiksi turvaisi lukiokoulutuksen saavutettavuutta ja vahvistaisi koulutuksen laatua koko maassa. Vahva koulutuksen järjestäjä voi myös organisoida taloudellisesti ja tehokkaasti toimivat tukipalvelut (toimisto-, kiinteistö-, ruokahuolto-, opiskelijahuolto- ja ICT-palvelut) sekä kykenee tekemään investointeja ja tuottamaan koulutuspalveluita kustannustehokkaasti hyödyntämällä muun muassa yhteisiä opettajia, koneita, laitteita ja tiloja.

Vihdin kunta on jo vuonna 2005 tekemillään päätöksillä tähdännyt yllä mainittuihin tavoitteisiin. Lisäksi Vihdin kunnassa on panostettu niin opiskelijahuollon kuin ICT-palvelujen kehittämiseen viimeisten vuosien aikana.

- Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Liitteet

Lausunnon keskeinen sisältö

Valmistelija

Marjo Ojajärvi, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 537 3340

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Ehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää vastauksena lausuntopyyntöön liitteessä olevan lausunnon.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Otteen oikeaksi todistaa
Vihdissä 14.11.2014

Hanna Arvilommi
pöytäkirjanpitäjä

Liitteet

1

Vihdin kunnan lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4§:n muuttamisesta

Liite

Lausunnon keskeinen sisältö

Vihdin kunnan kasvatus ja koulutuslautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vihdin kunnalla on opetuksen järjestäjän lupa lukiokoulutuksen järjestämiseen ylläpitämässään Vihdin lukiossa. Lisäksi Vihdin kunnalla on järjestämisvastuu ammatillisesta toisen asteen opetuksen järjestämisestä, sillä Vihdin kunta on jäsenenä ammatillista koulutusta järjestävässä kuntayhtymässä Luksiassa, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymässä. Samoin Vihdin kunta järjestää kuntayhteisössä vapaan sivistystyön alaista opetusta.

Vihdin kunta katsoo, että se lukiokoulutuksen järjestäjänä täyttää lakiesitykseen sisältyvät lukiokoulutuksen järjestämislupaa edellyttävät kriteerit. Vihdin kunnalla ei näin ollen ole huomautettavaa annettavaan lakiesitykseen.